

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI

z dnia 24 czerwca 2011 r.

wyłaczająca poszukiwanie ropy naftowej i gazu oraz wydobycie ropy naftowej we Włoszech z zakresu stosowania dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych

(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 4253)

(Jedynie tekst w języku włoskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2011/372/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującą procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych⁽¹⁾, w szczególności jej art. 30 ust. 5 i 6,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. STAN FAKTYCZNY

(1) W dniu 23 marca 2011 r. włoskie zrzeszenie przemysłu surowców mineralnych i naftowych Assomineraria przekazało Komisji pocztą elektroniczną wniosek na podstawie art. 30 ust. 5 dyrektywy 2004/17/WE. Zgodnie z art. 30 ust. 5 akapit pierwszy Komisja poinformowała władze Włoch o fakcie otrzymania wniosku pismem z dnia 1 kwietnia 2011 r., na które władze Włoch odpowiedziały dnia 19 kwietnia 2011 r. Wniosek przedłożony przez zrzeszenie Assomineraria dotyczy poszukiwania ropy naftowej i gazu oraz wydobycia ropy naftowej we Włoszech. Zgodnie z poprzednimi decyzjami Komisji w sprawie połączeń⁽²⁾ we wniosku opisano dwa odrębne rodzaje działalności:

- a) poszukiwanie ropy naftowej i gazu ziemnego; oraz
- b) produkcję ropy naftowej.

(2) Zgodnie z wyżej wymienionymi decyzjami Komisji „produkcja” do celów niniejszej decyzji obejmuje również

⁽¹⁾ Dz.U. L 134 z 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ Zob. w szczególności decyzję Komisji 2004/284/WE z dnia 29 września 1999 r. uznającą koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem i Porozumieniem EOG (sprawa IV/M.1383 – Exxon/Mobil) oraz późniejsze decyzje, m.in. decyzję Komisji z dnia 3 maja 2007 r. uznającą koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem (sprawa COMP/M.4545 – STATOIL/HYDRO) zgodnie z rozporządzeniem Rady (EWG) nr 139/2004.

„rozwój”, czyli tworzenie odpowiedniej infrastruktury dla przyszłej produkcji (platformy naftowe, rurociągi, terminale itp.). Ponadto w wyniku ugruntowanej praktyki Komisji ustalono, że „rozwój, produkcja i sprzedaż ropy naftowej” stanowi „odrębny właściwy rynek produktowy”⁽³⁾. W związku z tym do celów niniejszej decyzji „produkcja” obejmuje zarówno „rozwój”, jak i (pierwszą) sprzedaż ropy naftowej.

- (3) Zrzeszenie Assomineraria to zrzeszenie branżowe, które w omawianym kontekście występuje w imieniu najważniejszych przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze poszukiwania i produkcji węglowodorów we Włoszech. Cztery najważniejsze przedsiębiorstwa należące do zrzeszenia to ENI S.p.A., Edison S.p.A., Shell Italia E&P S.p.A oraz Total E&P Italia S.p.A.

II. RAMY PRAWNE

- (4) Artykuł 30 dyrektywy 2004/17/WE stanowi, że zamówienia mające na celu umożliwienie prowadzenia jednego z rodzajów działalności objętych dyrektywą 2004/17/WE nie podlegają wspomnianej dyrektywie, jeżeli w państwie członkowskim, w którym ta działalność jest wykonywana, podlega ona bezpośrednio konkurencji na rynkach, do których dostęp nie jest ograniczony. Bezpośrednie podleganie konkurencji ocenia się na podstawie obiektywnych kryteriów, uwzględniając specyfikę danego sektora. Dostęp do rynku uznaje się za nieograniczony, jeżeli państwo członkowskie wdrożyło i stosuje właściwe przepisy prawa unijnego, otwierające dany sektor lub jego część.

- (5) Jako że Włochy wdrożyły i stosują dyrektywę 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów⁽⁴⁾, należy uznać, że dostęp do rynku nie jest ograniczony

⁽³⁾ Zob. m.in. decyzję Komisji 2001/45/WE z dnia 29 września 1999 r. uznającą koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem i Porozumieniem EOG (sprawa IV/M.1532. BP Amoco/Arco), pkt 14.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 164 z 30.6.1994, s. 3.

zgodnie z art. 30 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2004/17/WE. Bezpośrednie podleganie konkurencji na danym rynku należy oceniać w oparciu o różne kryteria, z których żadne samo w sobie nie musi koniecznie mieć rozstrzygającego znaczenia.

- (6) Przy ocenie, czy dane podmioty gospodarcze podlegają bezpośredniej konkurencji na rynkach, których dotyczy niniejsza decyzja, bierze się pod uwagę udział w tych rynkach głównych ich uczestników i poziom koncentracji tych rynków. Jako że warunki dla różnych rodzajów działalności objętych niniejszą decyzją są odmiennie, należy dokonać osobnej oceny dla każdego rodzaju działalności/każdego rynku.
- (7) Niniejsza decyzja pozostaje bez uszczerbku dla stosowania reguł konkurencji.

III. OCENA

- (8) W poprzednich decyzjach Komisji, o których mowa w motywach 1 oraz 2 powyżej, uznano, że każdy z dwóch rodzajów działalności będących przedmiotem tego wniosku (poszukiwanie ropy naftowej i gazu ziemnego oraz produkcja ropy naftowej) stanowi oddzielny rynek produktowy. Należy je zatem zbadać osobno.

Poszukiwanie ropy naftowej i gazu ziemnego

- (9) Zgodnie z praktyką Komisji⁽¹⁾ poszukiwanie ropy naftowej i gazu ziemnego stanowi jeden istotny rynek produktowy, ponieważ nie jest możliwe określenie na samym początku poszukiwań, czy zakończą się one znalezieniem ropy naftowej czy gazu ziemnego. Na rynku poszukiwań przedsiębiorstwa wydobywcze nabywają pozwolenia na wyszukiwanie przyznawane przez „państwa przyjmujące”, zazwyczaj za pośrednictwem aukcji⁽²⁾. Co więcej, w wyniku tej samej, ugruntowanej praktyki Komisji ustalono, że zasięg geograficzny tego rynku jest ogólnoswiatowy. Biorąc pod uwagę, że nic nie wskazuje na to, że w omawianym przypadku ta definicja jest odmienna, zostanie ona przyjęta do celów niniejszej decyzji.
- (10) Udział w rynku podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w zakresie poszukiwania ropy naftowej i gazu ziemnego można ocenić na podstawie trzech zmiennych: wydatków kapitałowych, udokumentowanych zasobów i prognozowanej produkcji. Wykorzystanie wydatków kapitałowych do oceny udziału podmiotów gospodarczych w rynku poszukiwania ropy naftowej i gazu uznano jednak za niewłaściwe, m.in. ze względu na duże różnice pomiędzy wymaganymi poziomami inwestycji, które są konieczne na różnych obszarach geograficznych. Większe inwestycje są bowiem

konieczne do prowadzenia poszukiwań ropy naftowej i gazu ziemnego na Morzu Północnym niż na przykład na Bliskim Wschodzie.

- (11) Pozostałe dwa wskaźniki, a mianowicie udział w udokumentowanych zasobach oraz w prognozowanej produkcji⁽³⁾, są zwykle stosowane do oceny udziału w rynku podmiotów gospodarczych w obrębie tego sektora.
- (12) Według dostępnych informacji na dzień 31 grudnia 2009 r. łączne udokumentowane zasoby ropy naftowej i gazu ziemnego na świecie wynosiły 385,58 mld standardowych metrów sześciennych ekwiwalentu ropy (dalej Sm³ ekwiwalentu ropy)⁽⁴⁾. Na dzień 1 stycznia 2010 r. połączone udokumentowane zasoby ropy naftowej i gazu we Włoszech wynosiły nieco ponad 0,205 mld Sm³ ekwiwalentu ropy⁽⁵⁾, czyli nieco ponad 0,05 %. Udział indywidualnych podmiotów zamawiających działających we Włoszech jest oczywiście jeszcze mniejszy. Jak wynika z dostępnych informacji, istnieje bezpośredni związek pomiędzy udokumentowanymi zasobami ropy i gazu oraz prognozowaną produkcją. Dlatego dostępne informacje nie wskazują na to, by udział w rynku indywidualnych podmiotów zamawiających działających we Włoszech oceniany na podstawie prognozowanej produkcji znacznie różnił się od udziału ocenianego na podstawie udokumentowanych zasobów. Biorąc pod uwagę powiązania pomiędzy udokumentowanymi zasobami a rzeczywistą produkcją, można uznać, że fakty te wskazują również na stan konkurencji na przedmiotowym rynku.
- (13) Rynek poszukiwania ropy i gazu nie jest bardzo skoncentrowany. Oprócz spółek państwowych rynek charakteryzuje się obecnością największych międzynarodowych koncernów prywatnych skoncentrowanych pionowo (ang. super majors) (BP, ExxonMobil i Shell), a także pewnej liczby dużych koncernów (ang. majors). Te elementy wskazują na bezpośrednie podleganie konkurencji.

Produkcja ropy naftowej

- (14) Zgodnie z ustaloną praktyką Komisji⁽⁶⁾ rozwój, produkcja i sprzedaż ropy naftowej jest oddzielnym rynkiem produktowym o zasięgu ogólnoswiatowym. Biorąc pod uwagę, że nic nie wskazuje na to, że w omawianym przypadku ta definicja jest odmienna, zostanie ona przyjęta do celów niniejszej decyzji.

⁽¹⁾ Zob. w szczególności wyżej wymienioną decyzję w sprawie Exxon/Mobil oraz, ostatnio, decyzję Komisji z dnia 19 listopada 2007 r. uznającą koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem (sprawa COMP/M.4934 – KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) zgodnie z rozporządzeniem Rady (EWG) nr 139/2004.

⁽²⁾ M.1532 BP Amoco/Arco, pkt 9 i 10.

⁽³⁾ Zob. w szczególności wyżej wymienioną decyzję w sprawie Exxon/Mobil (pkt 25 i 27).

⁽⁴⁾ Zob. pkt 5.2.1 wniosku i źródła tam zacytowane, w szczególności załączony do wniosku raport „BP Statistical Review of World Energy, June 2010”, zwany dalej „statystykami BP za 2010 r.”. Ze względu na zachowanie spójności z wcześniejszymi decyzjami na podstawie art. 30 nie uwzględniono tu kanadyjskich piasków ropośnych.

⁽⁵⁾ Według statystyk BP za 2010 r., s. 8.

⁽⁶⁾ Zob. w szczególności wyżej wymienioną decyzję w sprawie Exxon/Mobil oraz, ostatnio, decyzję Komisji z dnia 19 listopada 2007 r. uznającą koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem (sprawa COMP/M.4934 – KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) zgodnie z rozporządzeniem Rady (EWG) nr 139/2004.

- (15) Jak wynika z dostępnych informacji ⁽¹⁾, łączna dzienna produkcja ropy naftowej na całym świecie w 2009 r. wyniosła 79,948 mln baryłek. W tym samym roku we Włoszech wyprodukowano łącznie 0,095 mln baryłek dziennie, co daje udział w rynku w wysokości 0,11 %. Analizując udział indywidualnych podmiotów zamawiających działających we Włoszech w 2009 r., sytuacja przedstawia się następująco: udział ENI, którego produkcja światowa wynosi 1 007 tys. ⁽²⁾ baryłek dziennie, w produkcji ropy naftowej na świecie sięga 1,26 %, światowa dzienna produkcja Shella w wysokości 1 581 tys. baryłek ropy naftowej ⁽³⁾ stanowi udział wynoszący 1,98 % światowej produkcji ropy naftowej; Total produkuje dziennie 1 381 tys. baryłek ropy naftowej w skali światowej ⁽⁴⁾, co stanowi udział wynoszący 1,73 % światowej produkcji ropy naftowej; Edison produkuje dziennie 5 tys. baryłek ropy naftowej w skali światowej ⁽⁵⁾, co stanowi udział wynoszący 0,006 % światowej produkcji ropy naftowej.
- (16) Dla celów niniejszej analizy istotne jest uwzględnienie stopnia koncentracji na przedmiotowym rynku jako całości. W tym kontekście Komisja zwraca uwagę, że rynek produkcji ropy naftowej charakteryzuje się obecnością dużych spółek państwowych i trzech największych międzynarodowych koncernów prywatnych skoncentrowanych pionowo (ang. *super majors*): BP, ExxonMobil i Shell, których udział w produkcji ropy wynosił w 2009 r. odpowiednio 3,2 %, 3,0 % i 2,0 % ⁽⁶⁾, a także pewnej liczby dużych koncernów ⁽⁷⁾. Czynniki te wskazują, że rynek obejmuje pewną liczbę uczestników, pomiędzy którymi można zakładać istnienie skutecznej konkurencji.

IV. WNIOSKI

- (17) W świetle czynników przeanalizowanych w motywach 8–16 należy uznać, że warunek bezpośredniego podlegania konkurencji określony w art. 30 ust. 1 dyrektywy 2004/17/WE jest spełniony we Włoszech, w odniesieniu do następujących usług:
- a) poszukiwanie ropy naftowej i gazu ziemnego; oraz
- b) produkcja ropy naftowej.
- (18) Ponieważ warunek nieograniczonego dostępu do rynku uznaje się za spełniony, dyrektywa 2004/17/WE nie powinna mieć zastosowania w sytuacji, gdy podmioty zamawiające udzielają zamówień mających na celu umożliwienie świadczenia usług wyszczególnionych

w lit. a) oraz b) motywu 17 we Włoszech, ani gdy organizowane są konkursy na prowadzenie takiej działalności na wspomnianym obszarze geograficznym.

- (19) Zgodnie z wnioskiem na większości pól wydobywczych we Włoszech produkuje się zarówno ropę naftową, jak i gaz, w różnych proporcjach ⁽⁸⁾. Produkcja gazu nie jest przedmiotem omawianego wniosku o zwolnienie, a w przypadku tego sektora nadal obowiązują przepisy dyrektywy 2004/17/WE. W związku z tym należy przypomnieć, że zamówienia obejmujące większą liczbę działań traktuje się zgodnie z art. 9 dyrektywy 2004/17/WE. Oznacza to, że jeżeli podmiot zamawiający udziela zamówień „mieszanych”, tj. zamówień służących do prowadzenia zarówno działań zwolnionych ze stosowania dyrektywy 2004/17/WE, jak i działań niezwolnionych, należy uwzględnić działania stanowiące główny przedmiot zamówienia. W przypadku takich zamówień mieszanych, jeżeli celem jest zasadniczo wsparcie produkcji gazu, stosuje się przepisy dyrektywy 2004/17/WE. Jeżeli obiektywne określenie głównego działania będącego przedmiotem zamówienia nie jest możliwe, zamówienia udziela się zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 9 ust. 2 i 3 dyrektywy 2004/17/WE.
- (20) Niniejsza decyzja opiera się na sytuacji prawnej i faktycznej istniejącej w okresie od marca 2011 r. do kwietnia 2011 r., ustalonej na podstawie informacji przedłożonych przez zrzeszenie Assomineraria i władze Włoch oraz zawartych w raporcie „BP Statistical Review of World Energy 2010”. Decyzja ta może ulec zmianie, jeżeli nastąpią istotne zmiany stanu prawnego i faktycznego, które spowodują, że warunki stosowania art. 30 ust. 1 dyrektywy 2004/17/WE nie będą już spełnione.
- (21) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią Komitetu Doradczego ds. Zamówień Publicznych,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Dyrektywa 2004/17/WE nie ma zastosowania w odniesieniu do zamówień udzielanych przez podmioty zamawiające mających umożliwić świadczenie następujących usług we Włoszech:

- a) poszukiwanie ropy naftowej i gazu ziemnego; oraz
- b) produkcja ropy naftowej.

⁽¹⁾ Zob. statystyki BP za 2010 r. załączone do wniosku, s. 8.

⁽²⁾ Z czego 56 tys. baryłek dziennie produkuje się we Włoszech.

⁽³⁾ Z czego 30 tys. baryłek dziennie produkuje się we Włoszech.

⁽⁴⁾ Total nie produkuje ropy naftowej we Włoszech.

⁽⁵⁾ Cała produkcja ropy naftowej przedsiębiorstwa Edison odbywa się we Włoszech.

⁽⁶⁾ Zob. pkt 5.2.3 wniosku, s. 18.

⁽⁷⁾ Np. Total, Chevron, ENI oraz Conoco, których udziały rynkowe są mniejsze niż udziały „super majors”.

⁽⁸⁾ Zob. pkt 2.1 wniosku.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Włoskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 czerwca 2011 r.

W imieniu Komisji
Michel BARNIER
Członek Komisji
